

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/196/2019
Identifikačné číslo spisu: 3118210812
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3118210812.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého X. H., nar. Y., bývajúceho u matky, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, dieťa rodičov: matky M. F., bývajúcej v K. a otca - X. H., bývajúceho v B., zastúpeného Mgr. Petrom Hargašom, advokátom so sídlom v Bratislave, Košická č. 56, o návrhu otca na vydanie neodkladného opatrenia na úpravu styku, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 26P/272/2018, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 8. apríla 2019 sp. zn. 6CoP/11/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 21. decembra 2018 č. k. 26P/272/2018-38 návrh otca na vydanie neodkladného opatrenia zamietol s odôvodnením, že v danej veci nebola splnená podmienka naliehavej potreby okamžitého zásahu zo strany súdu. Uviedol, že styk otca s maloletým je upravený súdnym rozhodnutím a tento styk sa realizuje. Nebolo zistené, že by hrozilo narušenie citových väzieb medzi maloletým dieťaťom a otcom. Otec návrhom na neodkladné opatrenie navrhoval styk s maloletým počas Vianoc rozšíriť, čo okresný súd posúdil, ako už bolo uvedené, ako neopodstatnené s odkazom na § 2 ods. 1 a 2 CMP, § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1 a 2, § 360 ods. 1, 2 CSP.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 8. apríla 2019 sp. zn. 6CoP/11/2019 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Odvolací súd bol toho názoru, že v danej veci neboli pre nariadenie neodkladného opatrenia o rozšírení styku otca s maloletým dieťaťom počas Vianočných sviatkov zistené také predpoklady, na základe ktorých by bolo na mieste rozšírenie styku týmto spôsobom vykonať. Otec, ako správne uviedol súd prvej inštancie, neosvedčil potrebu bezodkladne riešiť pomery, resp. nepreukázal potrebu okamžitého zásahu. Uviedol, že za účelom zistenia vyššie

uvedených skutočností, ktoré otec namietal, by bolo potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie, čo nie je možné v rámci nariadenia neodkladného opatrenia tak, ako to správne vyhodnotil súd prvej inštancie

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal otec maloletého dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP tvrdiac, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces, a zároveň, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo o d vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Uviedol, že odvolací súd nevykonal dostatočným spôsobom dokazovanie ani nezistil náležité skutkový stav veci, z čoho je podľa jeho tvrdenia zrejmé, že rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne a preto ho žiada zrušiť.

4. K dovolaniu otca sa z účastníkov konania vyjadrila len matka maloletého, ktorá súhlasí s rozhodnutím krajského súdu a teda uvedené dovolanie otca považuje za nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje CMP. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej aplikoval CSP na konanie o dovolaní matky.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f/ CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nesprávny postup videl v tom, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sa nezaoberal jeho námietkami, odôvodnenia rozhodnutí považuje za nedostatočné a arbitrárne, ako aj dokazovanie za

neúplné s poukazom na nevykonanie ním navrhnutých dôkazov.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to, ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

13. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (por. napr. sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

14. Otec maloletého namieta nevykonanie dokazovania, nezistenie skutkového stavu a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu označuje za arbitrárne.

15. Pokiaľ dovolateľ namieta, že súdy nedostatočne zistili skutkový stav veci a nevykonanie dokazovania, najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) dospel k záveru, že uvedené nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strán sporu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Dovolací súd ešte v danej súvislosti zdôrazňuje, že pred rozhodnutím súdu o neodkladnom opatrení nie je z dôvodu krátkosti času priestor pre vykonanie dokazovania v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní, pričom zároveň nesmú existovať vážnejšie pochybnosti o potrebe tejto úpravy, a preto rozsah dokazovania je zúžený vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia a nevykonáva sa dokazovanie v rozsahu ako v základnom konaní. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd považoval túto námietku za nedôvodnú.

16. V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd akcentuje, že samotná skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. Otec maloletého prípustnosť dovolania vyvodzuje zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, t. j. namieta nesprávne právne posúdenie veci. Dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP (ktorý je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP osobitným ustanovením, t. j. lex specialis) vylúčená a j v prípade, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 357 písm. d/ CSP). Keďže odvolací súd rozhodoval o odvolaní proti uzneseniu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, prípustnosť dovolania je tak v danom prípade výslovne vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. d/ CSP.

18. Vzhľadom na to, že dovolanie otca nie je podľa § 420 CSP a podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

19. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 52 CMP.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.